

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 1. iuxta obiectiuè præscindentes rem dirimo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

similitudinem posse deferre ut intellectus non discernat inter illa indiuidua, etiam dum actu vtrumque simul cognoscit, quod obiectio non impugnatur. Exemplum additum ad rem non est, quia quando duo indiuidua corpora intuitiue videntur, apparent in diuersis locis, & ita quantitatibus similia sunt, ex præcæptum destinatione, distinguuntur ab intellectu; quod si penetrata apparent, tanta poterat esse similitudo, ut postquam vtrumque simul intellectui obiceretur, non valeret intellectus vnum ab alio discernere. Ita fore credo, si duo oia omnino æqualia oculis obicerentur, in quibus vnum ab altero sensus, neque intellectus discerneret, sed vtrumque initar vnius apprehenderet.

PUNCTUM V.

De materia vniuersalis, cui contingit vnitatis.

§. I.

Iuxta obiectiue præcipientes rem dirimo.

- 1 **V**T vniuersalis essentia magis innotescat, explicanda est natura, cui tanquam subiecto contingit vniuersalitas, siue hæc in vnitatis rationis, siue in cognitione consistat, quod in opinione non præcipientem ex parte actus, etiam facile dicatur esse collectionem indiuiduorum, non sine difficultate videtur posse defendi. Meum est explicare quomodo iuxta hanc sententiam formaliter, & non obiectiue præcipientem, quam amplector, res sit componenda. Cum verò gratis in fauorem communis sententia, obiectiue præcipientis susciperem explicandam vniuersalis naturam, iuxta vtramque sententiam, iam teneor difficultatem hanc in vtraque explanare, quæ non minus, imò forsan magis obiectiue præcipientes vrget, quam tantum ex parte actus præcisiones admittentes.
- 2 Vulgo dicitur iuxta obiectiue præcipientes intellectum per cognitionem præcipientem, quæ non attingit differentias, attingere formalitatem quandam realem indiuisibilem potentem contrahi secundum se totam ad quodlibet inferius, & ad omnia, quæ sub illa continentur, ita vt per cognitionem, quæ abstrahitur animal ab omnibus differentiis, & speciebus cognoscatur vnum indiuisibile sentiendi principium, quod idem secundum se totum reperitur in homine, & idem secundum se totum reperitur in Petro, & modò ad hanc speciem, modò ad illam indiuisibiliter sumptum contrahi potest, quia seculis differentiis nullum est principium, per quod differant diuersæ rationes animalis, sed omnes sunt vnum eâ ratione, quæ sine differentiis constituuntur, & quia per rationem tantum rationes illa sunt extra differentias, per rationem tantum dicuntur habere vnitatem.
- 3 Sententiam efficacissimè impugnari, mihi semper suasi, nonnulla non leuis momenti contra illam expendam. Nihil est in Petro, quod realiter sit in Paulo: ergo implicat conceptus quidam obiectiuus, qui secundum totum id, quod importat, possit prædicari de Petro, & possit prædicari de Paulo. Antecedens probauit Controu. 4. Metaphys. Punct. 3. vbi probauit omnia, quæ sunt in Petro, esse identificata cum differentiis indiuidualibus Petri. Consequentiam probo. Conceptus obiectiuus potens prædicari de Petro, & Paulo debet esse in Petro, & in Paulo: sed nullus conceptus, qui est in Petro est in Paulo: ergo nullus conceptus, qui prædicatur de Petro, & est in Petro, est in Paulo: ergo nullus conceptus, qui est in Petro, & prædicatur de Petro, potest prædicari de Paulo, cum nullus conceptus, qui in Paulo non est, possit de ipso prædicari. Dices posita abstractione resultare rationem omnino eandem, & communem Petro, & Paulo. Contra: posita abstractione non resultat in obiecto identitas aliqua realis, quia abstractio non immutat obiectum realiter: ergo tantum resultat identitas intentionalis vel rationis. Sed hæc non potest deferre ut vt verificentur de eodem subiecto illa, quæ soluta hac vnitatis rationis non habebant physicam identitatem: ergo vnitatis rationis non potest deferre ut vt rationes, quæ illa seculis realiter non identificantur cum subiecto, de illo identificentur. Huc vsque legitimus est discursus, primum enim antecedens, & consequens ex illo illatum,

admittunt Doctores, cum quibus agimus, & per se notum est recognitionem obiectum relinquere in se ipso inuariatum, ut contra recentiores supra ostendimus. Secundum antecedens est manifestum, quia verificatio sumitur ex identitate reali, quæ est inter subiectum & prædicatum, & non ex identitate, quam ego fingo, quantumvis enim ego per apprehensionem, vel quomodocumque fingam hominem identificari cum equo, tertium illud fictum ex homine, & equo, neque de homine, aut de equo verificari poterit, neque poterit verificari hominem esse equum, aut equum esse hominem. Consequentia est legitima: Pergo ulterius: sed illa ratio hominis vna per rationem, & multiplex realiter secundum totum id, quod dicit, non identificatur cum Petro, & Paulo, quia includit rationem hominis realiter identificatam cum Petro, quæ non identificatur cum Paulo, & rationem hominis identificatam cum Paulo, quæ non identificatur cum Petro: neque aliquid in illa ratione vna per intellectum reperitur, quod indiuisibiliter cum vtroque identificetur, quia rationis vnitatis cum nullo identificatur, & obiectum vnum identificatur cum Petro tantum secundum rationem hominis à Petro abstractam, & cum Paulo tantum secundum rationem hominis à Paulo abstractam, quæ realiter distinguuntur: ergo nihil est in illo obiecto vno, quod indiuisibiliter possit prædicari de Petro, & Paulo.

Verge, nihil est in Petro, aut in Paulo quando datur ratio hominis abstracta ab illis, quod non sit, quando deficit abstractio: sed quando deficit abstractio nihil est in Petro, quod sit commune Paulo, aut realiter identificatum cum Paulo: ergo neque quando abstractio adest: ergo adhuc posita abstractione, nihil datur, quod secundum eandem indiuisibilem rationem possit de indiuisis distinctis prædicari. Idem infero in ratione generica respectu differentiarum, nihil enim potest includi in ratione animalis abstracta, quod secundum eandem rationem indiuisibilem prædicetur de homine, & equo.

Rursus si vna ratio indiuisibilis abstracta esset communis omnibus, secundum eandemmet indiuisibilem rationem ratio omnium hominum prædicaretur de Petro, & in Petro esset ratio aliqua, quæ eadem indiuisibilis esset in reliquis omnibus indiuisis, & quodlibet indiuiduum in quocumque alio suam naturam agnosceret, quam ab ipso posset repetere, & aliud reddere non deberet, quia eodem iure illi competeat, potius posset respondere, quod petis intus habes, quia eademmet natura propria Petri, quæ esset in Ioanne, esse similiter propria Ioannis, & esset similiter in Petro, esset enim in vtroque, & vtriusque esset propria, quatenus propria cum alieno opponitur & neutrius propria diceretur, quatenus proprium opponitur communi, illa enim natura communis esset vtriusque indiuiduo.

Ob hanc rationem cenleo adhuc in opinione præcipientem obiectiue cognitionem terminatam ad conceptum hominis respicere tanquam subiectum vnitatis, per quam constituitur vniuersalis, siue hæc sit ens rationis, siue ipsa abstractio realis, rationem hominis, quæ est in Ioanne, & aliam rationem hominis, quæ est in Petro, & sic alias rationes hominis dispersas per omnia indiuidua, quæ in se etiam secundum illas formalitates, ratione quarum terminant cognitionem, realiter non identificantur, etiam si illa à differentiis mente præcendantur, & per cognitionem identificentur vnitatis extrinsecæ, quæ à cognitione non distinguitur secundum veriorum sententiam, quam vt veriorum tradidi, ex vi cuius naturæ illæ cognoscuntur vt vnum obiectum vnitatis negatiuæ, quia ex eo præcisè, quod intellectus non percipiat illarum differentias indiuiduales eas omnes inter se confundit, & eodem modo se habet circa illas, ac se haberet sensus circa duo obiecta omnino similia, & æqualia penetrata, in quibus non discerneret vnum ab alio, & eodem modo se haberet in ordine ad obiecta distinguenda, ac si vnum tantum videret obiectum, licet in re duo attingeret. Confirmatur: materia illa, cui superadditur vnitatis intentionalis, seu ficta vt condistincta ab vnitatis illi superaddita non est vna, sed multiplex. Sed natura, quæ subternitur vnitati, vt distincta ab vnitatis terminat cognitionem per quam fit vniuersale: ergo natura multiplex, quatenus est multiplex realiter terminat cognitionem, per quam illi superadditur vnitatis intentionalis: seu rationis. Maior

ab omnibus admittitur: Minor facillimè probatur: Cognitio, per quam natura fit vna (esto ad vnitatem terminetur, quod mihi falsum est) non tantum terminatur ad vnitatem, sed concretum vnum; quod essentialiter dicit subiectum, cui subternitur vnitatis, quatenus ab vnitatem distinctum: ergo natura, cui accedit vnitatis, quatenus ab vnitatem distincta terminat cognitionem, per quam fit vniuersale: ergo natura vt multiplex realiter per se ipsam terminat cognitionem, per quam fit vniuersale, licet terminet eandem cognitionem, vt vna per rationem, quod ego iudico verum non esse, quia in mea sententia cognitio, per quam fit vniuersale, constituit naturam vt vnam, non verò ad illam vt vnam terminatur.

7 Obiicies: natura adhuc vt distincta ab vnitatem, & vt illius subiectum, non terminat cognitionem, per quam fit vniuersalis, secundum differentias, sed secundum prædicatum abstractum à differentis: ergo non terminat naturam vt multiplex: Probo consequentiam; non potest terminare cognitionem vt multiplex, & vt distincta, quin terminet secundum illam rationem, quæ est multiplex, & distincta: sed est multiplex & distincta secundum differentias: ergo si non terminat cognitionem secundum differentias, sicut de facto accedit, non terminat cognitionem quatenus multiplex & distincta. Respondeo concedendo antecedens, & negando primam consequentiam; deinde concedo maiorem; & distinguo minorem: natura est multiplex & distincta secundum differentias: in ordine ad nostrum intellectum concedo: in se est multiplex, & distincta per differentias, subdistinguo: per differentias tantum, nego; per differentias, & per se ipsam, concedo, quælibet enim formalitas, quæ abstrahatur à Petro, etiam ratione entis secundum se per se ipsam habet non esse in Ioanne, licet in ordine ad nostrum intellectum, secundum illam formalitatem præcisam non dicatur distincta, quia intellectus noster distinctionem, quam habet Petrus à Ioanne secundum quamcumque formalitatem, quam in se includit tantum attribuit differentie individuali.

8 Ex quo fit intellectum nostrum cognoscentem rationem hominis, quæ est in Ioanne præcisè differentis individualibus, cognoscere has rationes formaliter vt distinctas in se, seu secundum formalitates, quæ per se ipsas important distinctionem, licet non illas cognoscat vt distinctas in ordine ad intellectum, hoc est; secundum formalitates, quibus intellectus distinctionem attribuit, quod solemus explicare docentes intellectum cognoscere rationes has vt distinctas negatiuè, & non positiuè. Ex hac doctrina facile distinguitur consequens eodem modo: ergo si intellectus non cognoscit differentias, non cognoscit naturas vt distinctas in ordine ad intellectum, concedo consequentiam; vt distinctas in ordine ad se, nego consequentiam.

9 Ex his inferes cognitionem, per quam fit hoc vniuersale animal terminari ad formalitatem animalis, quæ est in homine, & ad formalitatem animalis, quæ est in equo, & in aliis speciebus, vt inter se distinctis realiter, quibus tribuit vnitatem extrinsecam sue rationis. Si verò difficile percipiatur præcisè differentis individualibus adhuc naturas inter se distingui hanc difficultatem secum fert opinio obiectiuè præcendens, quam ego non amplector; sed latè impugno in Metaph. Controu. 4. Punct. 8. Quomodo autem conceptus animalis in se includens animalitatem equi distinctam ab homine possit prædicari de homine, & conceptus hominis includens humanitatem Petri distinctam à Ioanne possit de Ioanne prædicari, dicam postea, dum explicem quomodo conceptus hominis, qui iuxta opinionem præcendentium formaliter dicit aggregatum omnium indiuiduorum, possit de Petro, & de quocumque indiuiduo prædicari.

§. II.

Iuxta præcidentes tantum formaliter questionem definio.

10 EX hac doctrina necessariò inferitur quid dicendum sit iuxta opinionem præcendentem tantum ex parte actus, & non ex parte obiecti, quam ego constanter defendo. Affirmo in mea sententia formaliter tantum

præcendente cognitionem, per quam fit vniuersale terminari ad collectionem omnium indiuiduorum, quæ sub illa ratione communi contineri dicuntur, quæ omnia confusè cognita in ordine ad connotata communia, & similia instar vnius nature cognoscuntur, & extrinsecè per ipsam cognitionem vnum vniuersale denominantur. Hæc opinio est Nominalium, quos optimè vindicat Hurtad. à calumnia, quæ illis imponitur, videlicet ipsos negasse conceptus vniuersales, & tantum vniuersalia in rebus constituere. Tribuitur etiam D. Thomæ, quem cum Nominalibus sentire contendit Hurtad. & plura illius testimonia refert, confertque cum Nominalium testimoniis, ex quibus vnum tantum dabo, in quo videtur nostram sententiam, expresse ab Angelico Doctore fuisse traditam. Sic ille Opusc. 55. *Hæc autem similitudo sine species existens in anima est vna numero, & singularis, eius tamen vniuersalitas non ex eo, quod sit in anima, sed ex eo, quod comparatur ad plura singularia eodem modo se habentia opinata* (hoc est cognita) *eodem modo.* En asserit Angelicus Doctor vniuersalitatem esse ex eo, quod cognitio terminatur ad plura singularia cognita eodem modo, hoc est, similia inter se. Eandem opinionem Hurtadus attribuit Patri Suarrio Disp. 5. Metaph. sect. 1. o. subsect. 2. vbi illam tenaciter amplectitur, eandemque defendit Arriaga disp. 6. Logice sect. 4.

Ad huius opinionis faciliorem intelligentiam breuiter explico, de quo latè Controu. 4. Metaph. Punct. 8. quid sit rem confusè, quid distinctè cognoscere. Res confusè agnoscitur, quando ex vi illius cognitionis non potest secerni ab alia, quæ per eandem cognitionem attingitur, quod contingit, quando duæ entitates, quas cognitione confundi dicimus, & instar vnius attingi, cognoscuntur per connotata communia, & inter se similia, exempli gratiā cognosco hominem, & equum per connotata similia, videlicet sensationes, quæ similes in vtroque reperiuntur, tunc dicor cognoscere animal, quod est confundere hominem, & equum, & vtrumque confundere vnum respectu alterius, quia ex vi illius cognitionis non valeo hominem ab equo discernere, neque equum ab homine, quod facerem si hominem non per sensationes, quas habet, quibus aliæ similes in equo correspondent, sed per intellectiones cognoscerem, quibus aliæ similes in equo non reperiuntur; tunc enim in ordine ad has operationes hominem ab equo distinguerem, seu hominem in ordine ad equum distinctè cognoscerem. Ex hoc fit posse idem obiectum confusè, & distinctè cognosci per eandem cognitionem in ordine ad diuersa extrema, cum enim cognosco hominem simul cum equo per operationes sentiendi, & dicor cognoscere animal, confundo hominem cum equo, in quo sunt operationes similes illis, per quas hominem cognosco, & illum distinguo à lapide, in quo similes operationes non reperiuntur. Hac ratione dicor per cognitionem, quæ apprehendo animal non apprehendere distinctè vt rationem hominis, quia etsi illam apprehendam, illam confundo cum equo, qui non est homo, quæ etiam ratione prædicatum animalis, quod est homo, confundo cum equo, quia tamen non illud confundo cum aliquo, quod non fit animal, sicuti confundo hominem cum aliquo, quod non fit homo, dicor distinctè cognoscere animal, & confusè cognoscere hominem, licet animal sit identificatum cum homine, & ipsum hominem in ordine ad eadem obiecta eodem modo cognoscatur, animal enim identificatum cum homine confunditur cum animali equi, & cum equo, & distinguitur ab omnibus, quibus non conuenit ratio animalis, quod etiam conuenit homini quatenus significato per hunc conceptum animal, ex vi cuius tantum confunditur cum equo, & aliis speciebus, quibus conuenit ratio animalis, & distinguitur à lapide, & ligno, & reliquis omnibus, quæ animalia non sunt. De hoc latius loco citato.

His positis, dico vniuersale specificum, v. g. homo includere pro materiali Petrum, & Ioannem, & reliqua indiuidua, in quibus ratio hominis reperitur, quæ omnia indiuidua tanquam per formam extrinsecè denominantur vnius homo, & vnum vniuersale per cognitionem, quæ omnia apprehenduntur in ordine ad operationes similes in omnibus, per quam cognitionem confunduntur inter se omnia indiuidua cognita, & omnia illa propter nimiam connotatorum similitudinem instar vnius cognos-